

Trelleborgs kommun
plan@trelleborg.se

Yttrande över samråd om detaljplan för Västervång 2:25 m.fl., "Västra Ringvägen", Trelleborgs kommun, Skåne län PL-2022-2

Redogörelse för ärendet

Planhandlingarna anger att detaljplanens syfte är att koppla samman Europaväg E22/E6 och länsväg 108 med en delvis ny vägsträckning nordväst om Trelleborgs tätort. Syftet är att, tillsammans med en lagakraftvunnen detaljplan för Östra ringvägen och Östra hamninfarten, uppnå en gen och ändamålsenlig infrastruktur där hamn- och genomfartstrafik kan ledas om utanför Trelleborgs centrum.

För området gäller fördjupad översiktsplan för Trelleborgs stad 2035. Enligt översiktsplanen är området utpekad som utredningsområde (UA3) för väg som ska utredas vidare i samband med framtagandet av detaljplanen. Länsstyrelsens bedömer i sitt granskningsyttrande att den föreslagna västra delen av ringvägen kan riskera att påtagligt skada riksintresset Fuglie- Mellan-Grevie-Skåre (M136) (Riksintresse för kulturmiljövården 3 kap. 6 § MB. Kommunen gör bedömningen att planförslaget är förenligt med översiktsplanen.

Kommunen tar fram planförslaget med utökat förfarande. Till planförslaget har kommunen upprättat en miljökonsekvensbeskrivning.

Länsstyrelsens formella synpunkter

Följande synpunkter har koppling till Länsstyrelsens prövningsgrunder enligt 11 kap. plan- och bygglagen.

Riksintresse Kulturmiljövård 3 kap. 6 § MB

Vägdragningen berör delar av riksintresse Fuglie-Mellan-Grevie- Skåre M136. De delar av motivet som är relevant för platsen är *"Centralbygd med det av jordbrukskiftena präglade slättlandskapet Söderslätt med förhistorisk bruknings- och bosättningskontinuitet."* I uttrycket speglas det av *"Tätt liggande byar och gårdsmiljöer i öppet odlingslandskap som präglats av skiftenas genomförande under 1800-talet med bevarade pilevallar, hägnads- och vägsystem."*

Höjder på vägbana och höjder broar regleras inte enligt detaljplanen. Vi ser också att ”Skydd 1”, bullervallarna saknas på plankartan och därmed inte heller är höjdsatta. Inverkan på riksintresset kan därför blir betydligt större än det som visas i planhandlingar och i miljökonsekvensbeskrivningen. Länsstyrelsen ser också att det bör tas fram fotomontage som visar landskapspåverkan, i synnerhet från strategiska platser inom riksintresseområdet.

Länsstyrelsen kan inte utesluta risk för påtaglig skada på riksintresset. Översyn av riksintresset pågår och kan ha inverkan på bedömningen om det statliga anspråket förändras i den fortsatta planprocessen.

Riksintresse Kommunikationer 3 kap. 8 § MB

Planförslaget berör indirekt *riksintresse väg E6 genom Skåne*, som även omfattar *Travemündeallén*. Riksintresset är del i den av EU utpekade Trans European Transport Network, TEN-T. Vägarna som ingår i TEN-T är av särskild internationell betydelse. Väg E6 sträcker sig genom Skåne och vidare längs västkusten till Svinesund vid norska gränsen. Travemündeallén ansluter väg E6 till de riksintressanta funktionerna i Trelleborgs hamn, som i förlängningen når TEN-T nätet i andra europeiska hamnar sjövägen.

Kommunens målsättning är att den västra ringvägen tillsammans med en östlig ringväg ska överta riksintresseanspråket från trafikplats Maglarp till hamnområdet och att den nuvarande västra anslutningen till hamnen därefter avvecklas för hamntrafik. Enligt Trafikverkets och Trelleborgs kommuns överenskommelse från 2020 så pausas arbetet med en östlig hamnanslutning tills båda parter anser att hamnanslutning från väster inte räcker till kapacitetsmässigt. Länsstyrelsen konstaterar att detaljplanering för en ny västlig ringväg som motiveras av en östlig hamninfart föregår ett gemensamt beslut av Trafikverket och Trelleborgs kommun i denna fråga.

Länsstyrelsens bedömning från FÖP, planprogram och samrådsyttrande för ny FÖP (2019-11-25) och samrådsyttrande över Östra Ringvägen (2020-02-28) kvarstår. Det vill säga att Länsstyrelsen ur statlig synvinkel inte finner skäl att ändra riksintresseutpekande för väg E6 inkluderande Travemündeallén. Trafikverket beslutade den 1 februari 2017 att dra tillbaka utpekandet av E6 Ringväg Trelleborg som riksintresse enligt 3 kap. 8 § miljöbalken. Länsstyrelsen anser att detta beslut innebär en tydlig markering från staten att nuvarande väg E6 uppfyller riksintresseanspråket för kommunikation som anslutning till Trelleborgs hamn. För att det ska vara aktuellt för Trafikverket som riksintressemyndighet att ompröva riksintresset behöver den nya lösningen ha kommit till stånd och ha en bättre funktion än den befintliga.

Riksintresse Högexploaterad kust 4 kap. 1 § och 4 § MB - sträckningen kustområdena och skärgårdarna från Brofjorden till Simpevarp

Enlig planhandlingarna syftar Ringvägen till att leda trafik till och från Trelleborgs hamn och att detta är en förutsättning för att hamnens interna logistik ska kunna förbättras så att hamnverksamheten kan fungera. Den nya ringvägssträckningen som en gen koppling till cirkulationsplats 108:an bidrar till utveckling av det lokala näringslivet. Vidare att hamnens flytt österut innebär att ytor frigörs för utveckling av Sjöstaden, ett av kommunens mest attraktiva lägen för utveckling av staden samt möta det ökade bostadsbehovet som Trelleborg står inför. När den barriär som hamntrafiken innebär flyttas kan Sjöstaden utvecklas som en naturlig utvidgning av de centrala delarna av Trelleborg där kusten tillgängliggörs för ett stort antal trelleborgare. Vidare att det slutliga målet är att undanröja flaskhalsar samt tekniska hinder för godstrafiken. Till det hör även att koppla transportnoderna effektivare till varandra och på så sätt säkerställa god konkurrenskraft och hög kapacitet.

Utifrån vad Länsstyrelsen kommenterat och bedömt vad gäller att nuvarande väg E6 uppfyller riksintresseanspråket för kommunikation som anslutning till Trelleborgs hamn kan ny Västra Ringväg ifrågasättas för utvecklingen av hamnen. Av samma skäl ifrågasätts nödvändigheten av en ny Västra Ringvägen för genomförandet av Sjöstaden. Länsstyrelsen menar att kommunen ytterligare har att motivera varför nuvarande vägsystem inte är tillräckligt för utvecklingen av det lokala näringslivet och att omfattningen av nu föreslagen ny ringväg utgör en sådan förutsättning för en utveckling av det lokala näringslivet som avses i 4 kap. 1 § andra stycket MB.

Om undantagsregeln inte kan tillämpas behöver kommunen visa att föreslagen utbyggnad inte riskerar att påtagligt skada de samlade natur- och kulturvärdena inom kustlandskapet.

Strandskydd

Dispens och upphävande

Kommunen avser att upphäva generellt strandskydd runt Albäcken i detaljplanen på en yta som planläggs som väg, och har som särskilda skäl angivit punkt 1 och 5 i 7 kap 18 c § miljöbalken. Kommunen behöver redovisa sin avvägning om intresset av att ta området i anspråk på det sätt som avses med planen väger tyngre än strandskyddsintresset, enligt 4 kap 17 § PBL. I övrigt instämmer Länsstyrelsen i att särskilda skäl föreligger för att upphäva skyddet som redovisat.

Kommunen avser att pröva anläggandet av en dagvattendamm norr om vägen på plankarta blad A-B inom strandskydd genom dispens. Länsstyrelsen instämmer i att dammen bör hanteras genom dispens snarare än upphävande, då det senare är mer långtgående och bör undvikas på mark som avses att förbli allemansrättsligt tillgänglig. Dispens bör ha prövats innan planens antagande, för att säkerställa planens genomförbarhet.

I planbeskrivningen på s. 3 anges att Ståstorpsån inte omfattas av generellt strandskydd då den inte är klassad som en vattenförekomst enligt Länsstyrelsen. Detta stämmer inte helt, utan anledningen är att den undantogs från generellt strandskydd i Länsstyrelsens översyn av strandskyddet i Trelleborgs kommun år 1996. Utgångspunkt i bedömningen var respektive vattendrags värden för strandskyddets syften, och inte om vattendraget är klassat som en vattenförekomst.

Anlagda dammar

Direkt öster om planområdet på plankarta F, finns en damm som ligger inom 100 meter från planområdet, och är anlagt efter Länsstyrelsens översyn av strandskyddet för Trelleborgs kommun år 1996. Detsamma gäller för dammen som ligger direkt norr om planområdet på plankarta blad D, samt dammen intill Albäcken söder om vägen på plankarta blad A-B. Eftersom dammarna är anlagda efter översynen av det generella strandskyddet, har de inte ingått och kunnat undantas från skyddet. Frågan om strandskydd för anlagda dammar i närområdet har lyfts i avgränsningssamrådet för MKB:n.

I lagstiftningen finns inget generellt undantag från strandskyddsbestämmelserna för anlagda vatten. Länsstyrelsen Skåne har tolkat praxis och vägledning som att anlagda vatten som utgör rent tekniska anläggningar som uppenbart inte har annan funktion, t.ex. dagvattendammar, är undantagna från strandskydd, men att det inte finns något allmänt undantag. Kommunen behöver inför nästa planskede ange om dammarna omfattas av strandskyddet, eller utgör tekniska anläggningar som är undantagna. Hänsyn ska också tas till dammarnas naturvärden. Om dessa delar av planområdet omfattas av strandskydd behöver det hanteras i kommande planskede.

Hälsa och säkerhet – buller

Länsstyrelsen konstaterar att kommunen har redovisat bullersituationen för befintlig bostadsbebyggelse. Befintliga bostäder i närheten av vägen påverkas av buller utifrån vad detaljplanen möjliggör. Plankarta har försetts med planbestämmelse skydd1 på plankarta e-f. Resterande plankartor har inga skyddsåtgärder. Länsstyrelsen saknar redogörelse för

hur bullerreducerande åtgärder säkerställs för befintliga bostäder och vem som avser säkerställa dem samt vid vilken tidpunkt.

Hälsa och säkerhet – markföroreningar

Länsstyrelsen konstaterar att ett par utpekade EBH-objekt berörs av planförslaget. Planhandlingarna redogör inte för förekomst av föroreningar. Länsstyrelsen menar att planhandling behöver kompletteras med var vägområdet avses läggas i förhållande till de potentiellt förorenade områdena och redogöra för hur föroreningarna avses hanteras.

Hälsa och säkerhet – risker för olyckor, väg, farligt gods

Aktuell detaljplan möjliggör farled för farligt gods. Planhandling redogör för att detaljplanen är beroende av att riskreducerande skydd säkerställs i andra detaljplaneprocesser. Länsstyrelsen anser att om behov av åtgärder behövs ska de säkerställas i aktuell detaljplan. Aktuell detaljplan kan inte vara avhängig kommande detaljplaner för att säkerställa riskreducerande åtgärder.

Hälsa och säkerhet – dricksvattenförsörjning

Vattenskyddsområde

Det framgår av planförslaget att delar av planområdet är beläget inom Fuglie vattenskyddsområde. Det är lämpligt att kommunens miljöförvaltning bidrar i bedömningen och tar ställning till om de försiktighetsmått som krävs för att följa föreskrifterna för vattenskyddsområdet är genomförbara inom ramen för detaljplanen.

Länsstyrelsens rådgivning

Följande synpunkter har koppling till Länsstyrelsens rådgivningsuppdrag enligt 5 kap. plan- och bygglagen.

Lämplig markanvändning och brukningsvärd jordbruksmark

Enligt 2 kap. 2 § PBL ska mark- och vattenområden användas för det ändamål som områdena är mest lämpade med hänsyn till beskaffenhet, läge och behov. Även miljöbalken 3 kap 1 § föreskriver att mark- och vattenområden skall användas för det eller de ändamål för vilka områdena är mest lämpade med hänsyn till beskaffenhet och läge samt föreliggande behov. Företräde skall ges sådan användning som medför en från allmän synpunkt god hushållning.

Syftet med detaljplanen är att, tillsammans Östra ringvägen och Östra hamnfarten, uppnå en infrastruktur där hamn- och genomfartstrafik

kan ledas om utanför Trelleborgs centrum. Kommunen menar att ringvägen är en förutsättning för stadsutvecklingsprojektet Sjöstaden. Länsstyrelsen anser dock inte att kommunen har visat att hamntrafiken via den västra hamninfarten innebär ett sådant hinder att Sjöstaden inte är möjlig. Länsstyrelsen saknar också en motivering till varför ringvägen måste vara färdigställd innan utbyggnad av Sjöstaden påbörjas. I sammanhanget vill Länsstyrelsen åter lyfta att Trafikverket och Trelleborgs kommun har en överenskommelse från 2020 om att pausa arbetet med en östlig hamnanslutning tills båda parter anser att hamnanslutning från väster inte räcker till kapacitetsmässigt.

Kommunen anger att cirka 18 hektar jordbruksmark beräknas tas i direkt anspråk av den nya väganläggningen. För att kunna bygga vägen krävs även tillfälligt markanspråk som kan komma att påverka produktiviteten på den under byggtiden ianspråktaga jordbruksmarken under lång tid. Enligt 3 kap 4 § miljöbalken får brukningsvärd jordbruksmark tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk.

Att bygga ny infrastruktur är kostsamt ur ett samhälleligt resursperspektiv och behöver vara ett väl avvägt beslut där hänsyn tagits till alla trafikslag, alla typer av åtgärder och kombinationer av dessa. Även genom att tillämpa fyrstegsprincipen motiveras behovet av åtgärden och behovet av att ta ny mark i anspråk. Dessa frågor hanteras inom Trafikverkets planeringsprocess för åtgärdsvalsstudier. En viktig del i denna process är att vara överens med andra aktörer om problem och målbeskrivning.

Trafikverket har i samarbete med Trelleborgs kommun i en nyligen avslutad åtgärdsvalsstudie för väg 108 föreslagit trimningsåtgärder på befintliga Hedvägen och Västra ringvägen för att kunna hantera en framtida trafikökning av bl.a. hamntrafik som (om)leds via denna väg.

Västra och östra ringvägen planeras med vägstandard 2+1-väg (mötesseparerad väg med ett körfält i vardera riktning och växlande omkörningsfält). Trafikverkets generella syn är att 2+1-väg är en mindre lämplig vägtyp på vägar med mycket lastbilstrafik. Trafikverket menar även att vävning från 2 till 1 körfält i västlig riktning bör fungera särskilt dåligt i samband med färjeanlöp när stora mängder motorfordon, varav en stor andel lastbilar, samtidigt färdas mot E6.

Länsstyrelsen konstaterar att kommunen inte har tillämpat metodiken för åtgärdsvalsstudier och att stat och kommun inte är överens om problem- och målbeskrivning. Länsstyrelsen menar med hänvisning till ovan-

stående att det är tveksamt om den planerade ringvägen kan anses vara ett väsentligt samhällsintresse och är en från allmän synpunkt god hushållning av markområden.

Nationella klimat och energimål

Det ligger i Länsstyrelsens uppdrag att särskilt verka för ett ökat genomslag av de nationella klimat- och energimålen inom den lokala och regionala samhällsplaneringen. Länsstyrelsen menar att eftersom planförslaget leder till en 4 kilometer längre väg för godstransporter och genomgående biltrafik samtidigt som den planerade ringvägen medför risk för inducerad biltrafik från staden motverkar vägen de nationella målen.

Information om biotopskydd

Av handlingarna framgår att biotopskyddade objekt påverkas av ett plangennomförande. Länsstyrelsen erinrar om att för alléer och pilevallar, ska hänsyn tas till trädens rotzon som också omfattas av skyddet. Grävningssarbeten, upplag, hårdgörande av mark etc. kan skada trärötterna och är förbjudet utan dispens. Skyddsavstånd till träden behöver hållas även under anläggningstiden.

I planhandlingarna anges att Ståstorpsån omfattas av generellt biotopskydd för småvatten i jordbruksmark. Biotopskyddet omfattar bl.a. öppna diken och högst två meter breda naturliga bäckfårar, vilket gör att det är främst små vattendrag som uppfyller den definitionen. Om ån i genomsnitt är bredare än så, omfattas den sannolikt inte av skyddet. Kommunen kan kontakta Länsstyrelsens naturprövningsenhet vid frågor om bedömning.

En detaljplan ska så långt som möjligt utformas för att bibehålla samt undvika skada på skyddade biotoper. Om dispens är en förutsättning för att kunna genomföra planen, bör dispens sökas tidigt i planprocessen. Länsstyrelsen får, om det finns särskilda skäl i det enskilda fallet, medge undantag från förbudet. Möjligheten att lämna dispens ska tillämpas restriktivt, och endast då lämpliga alternativ saknas.

Information om skyddade arter

Det är positivt att kommunen har inventerat planområdet inför samrådskedet och tagit ställning till rödlistade och fridlysta arter, och hänsyn till skyddsvärda träd, biotopskydd och arter har vägts in i planen.

En groddjursinventering ska utföras under 2023, men ingår inte i samrådsunderlaget. Länsstyrelsen instämmer i bedömningen att vägen riskerar att få negativ påverkan för groddjur, då den kan utgöra en barriär mellan livsmiljöer, försämra spridningsmöjligheter och öka

2023-08-25

402-17443-2023

riskerna för överkörning av groddjur. Inför granskning bör det framgå hur hänsyn tagits till groddjur i utformning. Vid risk för stor påverkan bör anpassningar som ex. grodtunnlar övervägas.

Även fladdermöss avses inventeras under 2023. Länsstyrelsen erinrar om att ifall livsmiljöer som fortplantningsområden och viloplats för fladdermöss finns i området och kan påverkas av ett plangenomförande, kan artskyddsdispens krävas för att genomföra planen. Även i det fall som planområdet enbart används som jaktstråk och korridor, bör detaljplanen anpassas för att minimera påverkan, ex. genom att bevara gröna och upplysta stråk i landskapet.

I MKB:n görs bedömningen att gynnsam bevarandestatus för fågelarter i området inte påverkas, då de aktuella sträckorna av ån är av liten betydelse. En inventering har genomförts år 2020 norr om den sträcka av Ståstorpsån som berörs, som bedömts vara tillräcklig som underlag. Det framgår dock inte var inventeringen har utförts, hur långt ifrån planområdet som arterna noterats, eller hur stora populationer av rödlistade fågelarter som förekommer. Länsstyrelsen efterfrågar mer underlag och motivering till kommunens bedömning att gynnsam bevarandestatus inte påverkas negativt. Bedömningen behöver väga in påverkan under bygg- och användningsfasen, i planområdet men även utanför, t.ex. till följd av buller eller ianspråktagande av ytor för arbetsområden och upplag. Länsstyrelsen finner att motiveringen i MKB:n i nuläget inte är tillräcklig för att utesluta negativ påverkan på fågellivet enligt 4 § artskyddsförordningen.

Sammanfattningsvis ser Länsstyrelsen att det kvarstår en risk för negativ påverkan på fåglar, groddjur och fladdermöss, som inte är tillräckligt utredd i samrådsskedet. Det finns inte underlag nog för att utesluta om ett plangenomförande kan strida mot artskyddsförordningen. Detta behöver utredas mer inför granskningsskedet.

Vid bedömning av påverkan ska även störning under byggtiden vägas in, ex. buller, ianspråktagande av arbetsytorna och mark för upplag, etc. Vid osäkerhet kring vilken påverkan som kan uppstå, ska försiktighetsprincipen tillämpas. Länsstyrelsen vill erinra om att artskyddet alltid gäller, även när en detaljplan har vunnit laga kraft. Om dispens från artskyddet inte kan lämnas kan planen inte genomföras. Om skyddsåtgärder behövs för att begränsa påverkan på fridlysta arter ska detta samrådas med Länsstyrelsen.

Information om fornlämningar

Som en del i det planerade arbetet för den Västra Ringvägen i Trelleborg pågår sedan 2022 en arkeologisk process med att klargöra om

fornlämningar kommer att påverkas av arbetsföretaget. Det första av dessa moment utgjordes av en arkeologisk utredning, steg 1 år 2022. Då utreddes en vägkorridor mellan Lundarondellen vid väg 108 och Ståstorp i den nordvästra utkanten av Trelleborgs stadsområde. Vid utredningen lokaliserades åtta objekt som bedöms ha potential för förekomst av dold fornlämning under mark. Resultaten presenterades i en arkeologisk rapport (*Hyll, N., 2023. Förhistoriska boplatsslägen inför ny ringväg i Trelleborg – Västra Ringvägen. Skåne län, Skåne, Trelleborgs kommun, Västra Tommarps och Trelleborgs socknar. Arkeologisk utredning steg 1 2022, Rapport 2023:10*).

Av de åtta objekten har Länsstyrelsen 2023-03-16 beslutat att sju ska utredas vidare i en arkeologisk utredning, steg 2 (objekt 3 utgår) tillsammans med tre tillkommande objekt strax söder om Maglarp i den västra delen av planområdet. Fältarbetet är planerat att utföras under sommar/höst 2023. Om fornlämning framkommer inom de berörda objekten kommer dessa att förundersökas i nästa tillståndsprocess enligt 2 kap kulturmiljölagen tillsammans med tidigare konstaterade och inregistrerade boplatksområden (L1986:3556 och L1988:5364) längs med vägsträckningen.

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsens samlade bedömning är att det finns frågor som inte är tillräckligt utredda avseende *riksintresse för kommunikationer, kulturmiljö, högexploaterad kust, strandskydd, hälsa och säkerhet-förorenad mark och buller*, varför planförslaget kan komma att prövas utifrån 11 kap. 10–11 §§ PBL.

Beslutande

Detta yttrande har beslutats av enhetschef Hanne Romanus, enheten för samhällsplanering. Planhandläggare Anna-Mary Foltýn har varit föredragande. *Detta beslut har bekräftats digitalt och har därför ingen namnunderskrift.*

Du hittar information om hur Länsstyrelsen behandlar personuppgifter på www.lansstyrelsen.se/dataskydd